

És most búcsut veszek Tőled mindazon intézmények nevében, melyek lelkedhez oly közel, családod után a legközelebb állottak.

Köszönjük, hogy az általuk képviselt nemzeti és közművelődési érdekekért annyit fáradtál, hogy minket megértettél, barátságodba fogadtál, hogy törekvéseinket sikerre, megvalósulásra juttatni igyekeztél. Áldjuk és megőrizzük emlékedet!»

JELENTÉS

A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA
ÁLLAPOTÁRÓL AZ 1917. ÉV ELSŐ NEGYEDÉBEN.

I.

A *nyomtatványi osztály* anyaga kötelepéldányokban 2004 drb nyomtatvánnyal, ajándék útján 176 drb, vétel útján 640 drb, áttétel útján 1 drb, összesen 2821 drb nyomtatvánnyal gyarapodott. Ezenfelül kötelepéldány címén beérkezett: 97 drb alapszabály, 984 drb falragasz, 1332 drb gyászjelentés, 91 drb hivatalos irat, 192 drb műsor, 4 per-irat, 1073 drb szinlap, 312 drb zárszámadás, 308 drb különféle, összesen 4393 aprónyomtatvány.

Ajándékaikkal a nyomtatványi osztály anyagát a következők gyarapították: Állattár 2 drb, M. Tud. Akadémia Budapest 11 drb, K. k. Berg- u. Hüttenverwaltung St. Joachimstal 6 drb, BORBÉLY Sándor Vác 8 drb, Dunamelléki ref. egyházkerület főjegyzői hivatala 2 drb, «Der Freimütige» szerkesztősége Temesvár 1 drb, DABROWSKI J. Krakkó 1 drb, Egyetemi könyvtár Upsala 2 drb, Egyetemi könyvtár Kolozsvár 6 drb, Érem- és régiségtár Budapest 1 drb, Érseki iroda Eger 1 drb, FEJÉRPATAKY László 2 drb, FRAKNÓI Vilmos 1 drb, Földmívelési minisztérium 1 drb, gr. FESTETICH Pálné 1 drb, dr. FABÓ Bertalan 7 drb, Főegyházmegyei hatóság Esztergom 1 drb, GRILL K. 1 drb, GOLL J. Prága 1 drb, HORVÁTH Géza 21 drb, HOLUB József 1 drb, HOFFMANN, G. v. Berlin 1 drb, Hist. Verein für Steiermark Grác 1 drb, Jogakadémia Eger 1 drb, KERESZTY István 3 drb, KADLEC Károly Prága 1 drb, Kecskeméti jogakadémia 2 drb, Képviselőházi iroda 12 drb, KÁLNICZKY Géza Kassa 3 drb, Kereskedelmi minisztérium 1 drb, KORÁNYI Antal Kispeszt 1 drb, M. k. kereskedelmi minisztérium 1 drb, Legfőbb számvevőszék 1 drb, Löw Immanuel Szeged 1 drb, dr. LÖWINGER Adolf Szeged 1 drb, Magyar Heraldikai és Gen. Társaság 1 drb, MELICH

János 3 drb, Museum Francisco-Carolinum Linz 1 drb, MÁRKI Sándor Kolozsvár 1 drb, NAGY Gyula 33 drb, NAGY Sándor 6 drb, Orsz. Statisztikai Hivatal 1 drb, Orsz. munkás betegsegélyző és balesetbiztosító pénztár 1 drb, PETRIK Géza 2 drb, Petőfi-Társaság 1 drb, Pfeifer-féle könyvkereskedés 1 drb, Rektori hivatal Debreczen 6 drb, SIEGENFELD Antony v. Bécs 1 drb, Szemléltető Képek Bizottsága 1 drb, SIKLÓSSY László 1 drb, SZINNYEI József 1 drb, Dr. SZÁSZY István Óbecse 1 drb, «Siketnémák Közlönyé»-nek szerkesztősége Vác 8 drb, VAJTICZKY E. Czegléd 1 drb, dr. báró WCLASSICS Tibor 1 drb, dr. báró WCLASSICS Gyula 2 drb.

A vásárolt könyvek közt könyvészeti szempontból említésre méltóbb szerzemény e negyedévben nem volt. Vásárlásra 3933·10 K-t, 1103·05 Márkát, 21 svéd koronát, 20 shillinget fordítottunk.

A könyvtár helyiségében az elmúlt negyedévben 3148 egyén 7404 drb nyomtatványt használt, kölcsön útján pedig 673 egyén 1728 drb nyomtatványt vitt ki házi használatra.

Az elmúlt negyedévben 1619 művet osztályoztunk s ezekről 2126 cédulát készítettünk. A könyvtár kormányrendeletre febr. 18-tól márc. 12-ig teljesen zárva volt. Ez idő alatt a könyvtár személyzete a múzeumi igazgatósági és a kötelespéldányok helyiségeiben végezte a folyó munka mellett az iskolai értesítők cédulázását, összesen 446 intézet értesítőjét céduláztuk. Kötésre 367 művet 493 kötetben küldtünk.

A kötelespéldányok átvételére berendezett helyiségbe 1169 drb csomag érkezett; ugyaninnen 365 reklamációt és 624 levelet expedáltunk.

Az 1897. XLI. t.-c. intézkedései ellen vétő nyomdatulajdonosokkal szemben peres eljárást egy esetben sem indítottunk.

II.

A *hirlaptár* kötelespéldányok útján 181 évfolyam 21.521 számával gyarapodott (ebből 14 évfolyam 3780 száma a törvényszabta nyomdai kimutatás nélkül, számonként érkezett); ajándék útján 9 évf. 789 számával, a nyomtatványi osztályból történt áttétel útján pedig 103 számmal; mindössze tehát 190 évf. 22.403 számával.

Ajándékaikkal: dr. BAJZA József, Kis-Küküllő vm. alispáni hivatala, dr. PÖZEL István és dr. SZILÁGYI István gyarapították a hirlaptárt.

Az évnegyed folyamán 435 olvasó 714 hirlapnak 1172 évfolyamát 1305 kötetben használta; ebből házon kívül 38 olvasó 51 hirlapnak 140

évfolyamát 202 kötetben. A Szentkirályi-utcai raktárból 121 kötet volt ide és visszazállítandó. Átnéztük 176 évf. 18.643 számát.

III.

A *kézirattár* ajándékozás útján 5 drb újkori kézirattal, egy irat-csomaggal és 5 drb irodalmi levéllel, vétel útján egy kötet dalgyűjteménnyel, összesen 12 darabbal gyarapodott. Vételre 250 koronát fordítottunk.

Ajándékozók voltak: GALGÓCZY János, a Magyar Nyelv szerkesztősege, TAKÁTS Sándor és a budapesti kir. törvényszék elnöksége.

Az elmúlt évnegyed folyamán 46 kutató használt 83 drb kéziratot, 205 irodalmi levelet és 3 analektát. Kikölcsönöztünk 3 esetben 3 drb kéziratot.

IV.

A *levéltár* törzsanyaga vétel útján 96 drb, ajándék útján 24 drb, más osztályból való áttétel útján 4 drb, örök letét útján 99 drb, hivatalos másolás útján 1 drb összesen 224 irattal és nyomtatvánnyal gyarapodott. Vételre 813 koronát fordítottunk.

Ajándékaikkal KLEMENS József, MADZSAR Imre, MOLNÁR Dezső, tasnádi NAGY Gyula és SÁGI János gazdagították a levéltár anyagát.

A törzsanyag gyarapodásából 4 drb irat esik a középkori iratok, 1 drb a középkori külföldi iratok, 1 drb a nemesi iratok és címeres-levelek, 5 drb az 1848—49-es és emigrációs iratok, 18 drb a gyász-jelentések és 195 drb az újkori iratok csoportjára. A címeres és nemesi iratok csoportja a következő darabbal gyarapodott: 1511 június 24. Buda. II. ULÁSZLÓ király bárói diplomája ákosházi SÁRKÁNY Ambrus részére. (XX. sz.-beli egyszerű másolat.) A negyedévi gyarapodásból kiemelendők a következő darabok: 1. STAHEL (SZÁMVALD) Gyula altábornagynak PIVÁNY Jenő által örökletébe helyezett iratai. STAHEL Gyula, aki az 1848/49-es szabadságharcban a honvédseregben főhadnaggyá lett, s Világos után külföldre bujdosott, a külföldön maradt magyar emigránsok közül a közpályán a legtöbbre vitte azáltal, hogy az 1861-ben kitört amerikai polgárháborúban kiváló képességei folytán altábornagy és hadtestparancsnok lett, a háború után pedig az Egyesült-Államok diplomáciai szolgálatában töltött be magas és felelősségteljes állásokat. 2. ISTVÁN főherceg-nádor levelei OSITZKY Rosinához, HERMINA főhercegnő komornájához. 3. NATÁLIA szerb királyné és környezetének levelezése.

A régebben letéteményezett családi levéltárak közül kiegészítést nyert a görögői és toporczi GÖRGEY-család levéltára egy láda irattal.

Az osztály anyagából a lefolyt negyedévben 75 kutató használt 10.515 drb iratot és 4 térítvényre kikölcsönöztünk 104 drb iratot.

V.

A *háborús gyűjtemény* vétel útján 6035, ajándék útján 2061, hivatalos küldemények és kötelezpéldányok révén pedig 1024 darabbal gyarapodott. Az egész gyűjtemény anyaga jelen negyedév végén 95.766 darabra rugott. Vételre 3749'64 koronát, 5176'14 márkát, 1759'85 frankot és 59'80 holl. forintot fordítottunk.